

קירוב לבבות וערבות הדדית לאור דמותו של הרב נסים זצ"ל

משאבי למידה

- כרטיסי עבודה לקבוצות לשכבות גיל ז-ט (נספח 1 [מופיע גם בכרטיסים הנלווים לספר, בכרטיס מס' 52])
- סיפורים על הרב נסים המלמדים על פעילותו למען קירוב לבבות וקידום ערבות הדדית (נספח 2 [הסיפורים מופיעים גם בכרטיסים הנלווים לספר, בכרטיסים מס' 53-54])
- מילות השיר "אני קראתי לך ציון" לפעילות לתלמידי ייב (נספח 3)

מקורות המידע (רשימה ביבליוגרפית)

- מחוון אפיון דמות - זיהוי ערכים כישורים ומיומנויות באמצעות אפיון דמות, שפ"י והמזכירות הפדגוגית. עמנואל לווינס, אתיקה והאינסופי, ירושלים: הוצאת מאגנס, 2002, עמ' 73.
- "ויעשו כלם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם", ד"ר אברהם גוטליב, תש"ע, המרכז ללימודי יסוד ביהדות, אוניברסיטת בר-אילן; [קישור לדף השבועי](#).
- ויקיפדיה - הגדרה למושג [ערבות הדדית](#).

מבנה הפעילות

(המבנה הבסיסי. ייתכנו הבדלים בין הפעילויות

המיועדות לקבוצות הגיל השונות)

שלב א - חוויה

- 1 - אפיון דמות
- 2 - שיתוף במליאה
- 3 - אני ודמותו של הרב נסים: התבוננות אישית / דיון כיתתי

כישורי חיים לתלמידי החינוך היסודי, חט"ב וחט"ע

כתיבה: אדווה זיידמן, מדריכה ארצית לכישורי חיים בחמ"ד

שכבת גיל

יסודי, חט"ב (כיתות ז-ט) וחט"ע (כיתות י-יב) - על פי החלוקה המוצעת

רציונל לבחירת הנושא

עיון בסיפורי קירוב הלבבות של הרב נסים מאפשר לנו ללמוד על דמותו וגם ללמוד ממנו על התנהגות פרו-חברתית, על קבלה ויצירת מקום לכל אחד, על התנהלות אשר יוצרת או מקדמת יחסי קרבה ואכפתיות בין קהילות שונות.

מטרות

- לימוד על מעורבות הדדית וקירוב לבבות לאור דמותו של הרב נסים
- הגברת המודעות להתנהלות פרו-חברתית
- פיתוח יכולות רגשיות-חברתיות כגון אחריות, ראיית האחר, דאגה לאחר, אמפתיה, מתן תמיכה וסיוע לאחר
- קידום יחסי קרבה ואכפתיות בינינו

שלב ב - המללה: שיתוף ודיון כיתתי

שלב ג - המשגה

שלב ד - יישום

מהלך השיעור לתלמידי בית הספר היסודי

משך זמן מומלץ

שיעור אחד

בעקבות סיפורי קירוב הלבבות של הרב נסים

שלב א' - חוויה

1. אפיון הדמות

הקראת סיפור על ידי המורה (לבחירת המורה מתוך נספח 2)

2. שיתוף במליאה

מעגלי שיח

המעגל מאפשר לקיים שיח בין-אישי וקבוצתי בעקבות החשיפה לסיפור בכמה דרכים:

בסבב - כל משתתפי הקבוצה מציגים את דעותיהם או עמדותיהם, ולחלופין - שיתוף יחידים מתנדבים, כל זאת בהתאם לדינמיקה הקבוצתית, לזמן העומד לרשותנו ולגיל המשתתפים.

סבב 1 במעגל השיח: מקשיבים לרגשות

אילו רגשות התעוררו בכם כששמעתם את הסיפור?

תרמילון רגשות: אדישות, אהבה, אהדה, אימה, אכזבה, אכפתיות, אשמה, בדידות, בהלה, בושה, ביטחון, בלבול, גאווה, דאגה, דחייה, דיכאון, דכדוך, דריכות, הנאה, הססנות, התלהבות, התרגשות, זלזול, זעם, חוסר ביטחון, חוסר אונים, חיבה, חרדה, חרטה, חשש, יגון, ייאוש, כאב, כבוד, כעס, לחץ, מבוכה, מרירות, מתח, סיפוק, סלידה, עידוד, עלבון, עצב, פחד, רוגז, רחמים, שביעות רצון, שמחה, שיעמום, תדהמה, תמיהה, תסכול.

שלב ב - המללה: אני ודמותו של הרב נסים

סבב 2 במעגל השיח: חושבים ומפתחים תובנות

- מה חשבתם על הסיפור? מה דעתכם?
- מה הנחה את הרב לבחור בדרך שבחר ולפעול כפי שפעל?
- אילו ערכים ומצוות באים לידי ביטוי בסיפור זה?
- מה היו הכוחות והכישורים של הרב שאפשרו לו לפעול/להגיב בדרך זו?
- כיצד הייתם אתם נוהגים?

שלב ג - המשגה

מה למדתי מדמותו של הרב בכלל ובנושא קירוב לבבות וערבות הדדית בפרט?

הערה למורה: ניתן להשתמש בהמשגה המופיעה בסוף המערך המיועד לתלמידי על-יסודי בעמ'---

שלב ד - יישום

- מה מתוך הדברים שלמדתי מדמותו של הרב נסים, אני יכול ליישם בחיי היום-יום?
- כיצד אעשה זאת?
- ספרו על מעשה אחד קטן של קירוב לבבות שתעשו בשבוע הקרוב.

מהלך השיעור לתלמידי חטיבת הביניים

משך זמן מומלץ

שיעור או שני שיעורים

בעקבות סיפורי קירוב לבבות של הרב נסים

שלב א' - חוויה

1. אפיין דמות - לומדים בקבוצות על דמותו של הרב נסים

- בשלב זה נלמד בקבוצות על דמותו של הרב נסים מתוך עיון בשישה סיפורים העוסקים בקירוב לבבות ובערבות הדדית.
- נחלק את תלמידי הכיתה לארבע קבוצות. כל קבוצה תקבל כרטיס עבודה - אפיין דמות (נספח 1) ושישה סיפורי קירוב לבבות של הרב נסים (נספח 2).
- כל קבוצה תעיין בכל הסיפורים המצורפים, אך תתמקד במאפיינים מסוימים (השונים מן המאפיינים שתבחרנה הקבוצות האחרות) פנימיים או חיצוניים, כגון התנהגות, תכונות אופי, עמדות ומחשבות, רגשות.

2. שיתוף במליאה

כל קבוצה תציג את התשובות שאליהן הגיעה. המנחה יכתוב על הלוח את תשובות הקבוצות על פי המאפיינים השונים. ניתן להזמין חברי קבוצות אחרות להגיב על הנאמר או להוסיף עליו.

3. אני ודמותו של הרב נסים - שאלות לחשיבה ולהתבוננות אישית

- כעת, כשאנחנו מתבוננים על הלוח ומכירים מעט יותר את דמותו של הרב נסים, אנחנו עוצרים לרגע וחושבים על כמה שאלות. אתם מוזמנים לכתוב את התשובות שלכם בדף אישי (השאלות מנוסחות בלשון רבים למען הנוחות):
- עם אילו מרגשותיו של הרב נסים אתם מזדהים?
  - עם אילו עמדות אתם מסכימים?
  - עם אילו ערכים בתפיסת עולמו של הרב נסים והעולים מהתנהגותו אתם מזדהים?
  - איזו תכונה בדמותו של הרב נסים אתם מכבדים במיוחד? מדוע?
  - אילו התנהגויות ומעשים של הרב נסים מעוררים בכם השראה?

שלב ב - המלכה

שיתוף במליאה ודיון כיתתי

- אילו רגשות/ תחושות/ מחשבות מעוררת בכם דמותו של הרב נסים?
- איזה מאפיין מבין אפיוני הדמות נחשב בעיניכם משמעותי לקידום ערבות הדדית וקירוב לבבות בין פרטים ובחברה כולה?
- האם במעגלי חייכם (בכיתה/בשכונה/בקהילה) אתם מזהים מצבי חיים הדורשים התמודדות הדומים לאלו שהרב ניסים התמודד עימם? אילו כישורים או כוחות אתם מפעילים במצבים האלה?

שלב ג - המשגה

ההגדרה לערבות הדדית היא אחריות של הקהילה כלפי כל אחד מחבריה, ושל כל אחד מחברי הקהילה כלפי הכלל (ויקיפדיה). עמנואל לוינס (2002) העיר ש"הקשר עם האחר שזור אך ורק בתור אחריות. בין אם אתה מקבל או דוחה אותה, בין אם אתה יודע או אינך יודע ליטול אותה. בין אם אתה מסוגל לעשות משהו קונקרטי למען האחר, אם לאו. לומר: הנני לעשות משהו למען האחר, לתת, להיות רוח אנוש..."

זו הזדמנות להמשיג ולהנכיח ערכים וכישורים כגון אחריות, נתינה, עשייה למען האחר, אכפתיות, דאגה לאחר, אמפתיה ויחסי קרבה, מתוך ההבנה שערבות הדדית הנובעת מתוך

אחריות ורגישות כלפי האחר יוצרת בינינו קרבה. כמו כן, עצם ההתקרבות לאחר בשית, בהתעניינות, בהיכרות מעמיקה יותר ובהגשת עזרה ותמיכה, יוצרת בינינו ערבות הדדית, תחושת שייכות גבוהה וחיבור עמוק.

כבר אמרו חז"ל: "כל ישראל ערבים זה בזה"; ולפי נוסח אחר: "כל ישראל ערבים זה לזה". במאמרו, ד"ר אברהם גוטליב מציין שיש בזה תוספת נופך רעיוני-מהותי: אם הצירוף הלשוני "זה לזה" הוראתו התקרבות – ערבות עסקית-מסחרית, וזה היסוד והבסיס הראשוני לאחדות, הרי הצירוף הלשוני "זה בזה" הוראתו התחברות – ערבות אישית בין בני ישראל, וזה כבר צעד ענק לאחר ההתקרבות. מעורבות קהילתית וערבות הדדית הן יישום האחדות, שתוצאתה קירוב לבבות.

שלב ד – יישום וסיכום

להלן שאלות לסבב היישום. ניתן לבחור שאלה אחת או לאפשר בחירה ולבקש להתייחס לאחת מהשאלות:

- איזה מאפיין של הרב נסים תרצו לחזק אצלכם (באישיות, בהתנהגות)? מדוע?
- מה מן הדברים שלמדתם מהרב נסים תיקחו לחייכם?
- ספרו על מעשה אחד קטן של קירוב לבבות שתעשו בשבוע הקרוב.

מהלך השיעור לתלמידי החטיבה העליונה

משך זמן מומלץ

2 שיעורים

עקבות סיפורי קירוב הלבבות של הרב נסים

שלב א – חוויה

פתיחה מקדימה: צפייה בקליפ "אני קראתי לך ציון", המופיע בקישור

הקליפ נוצר במסגרת שיתוף פעולה עם פרויקט עובדים שיזמו ברק ותומר הימן כחלק מהמיזם "דיבור אחר" ובתמיכת YouTube Creators for Change. השיר נכתב והולחן עם ההרכב "וינינה". מילות השיר על טקסט שכתב קאסה גטו.

נחלק לתלמידים את מילות השיר (נספח 3). נקרא שוב את השיר ונזמין את המשתתפים לסמן שורה מהשיר שנגעה בהם.

שיתוף במליאה

- נזמין את המשתתפים לשתף את חבריהם בשורה שנגעה בהם במיוחד.
- נבקש להתבונן יחד בשיר ולזהות רצונות, שאיפות, מורכבויות וקשיים העולים ממנו.
- שאלות להרחבה:
  - מה דומה ומה שונה בינינו?
  - מה השאלות שצפות? מהם המסרים?

השיר מזמן שיח על המורכבות הקיימת בחברה הישראלית, על הדומה והשונה בינינו, על הכמיהות הקיימות, ובעיקר על הרצון לקשר, לשייכות ולקרבה בין כל חלקי החברה. להלן ננסה לברר את התשובות לשאלות שהעלינו – העולות מתוך השיר.

מה עולה מתוך השיר?

- קריאה לשייכות ולקרבה: "אני קראתי לך ציון", ומולה חוסר קבלה, חוסר זמינות והפניית עורף: "אבל את לא עונה השיחה ממתנינה", "אני קראתי לך ציון, מהצד השני את בנית לי חומה".
- מה השונות המוזכרת בשיר? מה הדומה, המשותף?

"אני שחור בחושך לא רואים אותי, אני לבן באור בוחק מפספסים אותי"

"אחרי אלפיים שנות גלות כבר התרגלתי

את הזרות במזוודה אני ארזתי

אבל אני לא לבד כולם זרים איתי ביחד"

"שרים את אותו פזמון חוזר של מלחמה ופחד"

הכמיהה המשותפת לציון:

"אני קראתי לך ציון

בתפילה וניגון

את היית לי כיוון"

החיבור, השייכות בינינו – "האחר הוא אני":

**"אם תסתכל עליי תבין שזו מראה
הצבעים שבראשך מציירים ת'הפרדה
ואם תשמע אותי תבין שזה קולך"**

• האם רואים אותי כפי שאני, כעולם מלא, ללא קטלוג ומעבר לצבע שלי? "אני עולם שלם אבל מקטלגים אותי", "אך בניך אותי לא רואים בקרבך".

• האם המסע כבר נגמר?! האומנם? איזו דרך עלינו עוד לעשות?

**"אז בוא נתחיל את זה היום
הכול מהתחלה
העבר מאחורינו
היה מה שהיה
כל כך נעים כשמכבים ת'הגדרה
זאת המציאות שמתגלה
שמתנפצת אשליה"**

• מהו המסר החשוב העולה מהשיר?

מסר של תקווה ועידוד המשקף כמיהה לקבלה ולקשר לעם ולארץ:

**"קשרתי את חיי בגורלך שלך
אקום ואחיה אותך
אכתוב לך ואנצור אותך
ואין לי אחרת מלבדך
גם אם במסעותי אנדוד רחוק ממך
תמיד אשוב
שוב ושוב
תקבלי אותי שוב"**

1. אפיון דמות

סיפורי קירוב הלבבות של הרב נסים

התבוננות אישית: נחלק את סיפורי קירוב הלבבות של הרב נסים (נספח 2) ונעיין בהם. לאחר הקריאה או העיון בסיפורים נבקש מהמשתתפים לחשוב כיצד השורה שבחרו מתוך השיר או המסר שעולה ממנו מתחברים לדעתם לדמותו של הרב נסים.

2. שיתוף במליאה

נזמין את המשתתפים לשתף את חבריהם בחיבור שמצאו בין השורה בשיר / המסר שאליו התחברו ובין דמותו של הרב נסים העולה מתוך הסיפורים. אפשר לשתף גם בתובנה שהגיעו אליה.

3. אני ודמותו של הרב נסים

במליאה המורה ישאל:

איזה מאפיין מבין אפיוני הרב נסים (תכונות, עמדות, הבעת רגשות, התנהגויות) מעורר בכם השראה?

שלב ב - המלכה

שיתוף במליאה ודיון כיתתי

- אילו רגשות/תחושות/מחשבות מתעוררים בכם בעקבות ניתוח השיר וההיכרות עם דמותו של הרב נסים?
- האם במעגלי חייכם (בכיתה/בשכונה/בקהילה) אתם מזהים מצבים הדורשים התמודדות הדומים לאלו שהרב נסים התמודד עימם או לאלו המוזכרים בשיר? אילו כישורים או כוחות אתם מפעילים במצבים האלה?

המורה ממשיג לתלמידים תהליכים שקרו במהלך השיעור ומרחיב את התוכן ואת הידע התאורטי. ניתן לעשות שימוש במידע הזה:

ההגדרה לערבות הדדית היא אחריות של הקהילה כלפי כל אחד מחבריה, ושל כל אחד מחברי הקהילה כלפי הכלל (ויקיפדיה). עמנואל לוינס (2002) העיר ש"הקשר עם האחר שזור אך ורק בתור אחריות. בין אם אתה מקבל או דוחה אותה, בין אם אתה יודע או אינך יודע ליטול אותה. בין אם אתה מסוגל לעשות משהו קונקרטי למען האחר, אם לאו. לומר: הנני. לעשות משהו למען האחר, לתת, להיות רוח אנוש..."

זו הזדמנות להמשיג ולהנכיח ערכים וכישורים כגון אחריות, נתינה, עשייה למען האחר, אכפתיות, דאגה לאחר, אמפתיה ויחסי קרבה, מתוך ההבנה שמעורבות הדדית הנובעת מתוך אחריות ורגישות כלפי האחר יוצרת בינינו קרבה. כמו כן, עצם ההתקרבות לאחר בשיח, בהתעניינות, בהיכרות מעמיקה יותר ובהגשת עזרה ותמיכה, יוצרת בינינו ערבות הדדית, תחושת שייכות גבוהה וחיבור עמוק.

כבר אמרו חז"ל: "כל ישראל ערבים זה בזה"; ולפי נוסח אחר: "כל ישראל ערבים זה לזה". במאמרו, ד"ר אברהם גוטליב מצייין שיש בזה תוספת נופך רעיוני-מהותי: אם הצירוף הלשוני "זה לזה" הוראתו התקרבות - ערבות עסקית-מסחרית, וזה היסוד והבסיס הראשוני לאחדות, הרי הצירוף הלשוני "זה בזה" הוראתו התחברות - ערבות אישית בין בני ישראל, וזה כבר צעד ענק לאחר ההתקרבות. מעורבות קהילתית וערבות הדדית הן יישום האחדות, שתוצאתה קירוב לבבות.

שלב ד - יישום וסיכום

המורה יבקש מהתלמידים:

- חשבו על 3 מעשים של קירוב לבבות שהייתם רוצים לעשות השנה שיבטאו/יחזקו את המסר של השיר ואת הלמידה מדמותו של הרב נסים.
- בחרו אחד מתוכם ותארו איך ייראה היום/השבוע/החודש בחייכם שבו תעשו את המעשה.

נספח 1

אפיין דמות הרב נסים - כרטיסים לקבוצות (לכיתות ז-ט [מופיעים גם בכרטיסים הנלווים לספר, בכרטיס מס' 52])

קבוצה 1: התנהגות

- ★ אילו מעשים מאפיינים את דמותו של הרב נסים?
- ★ ציינו מהו יחסו של הרב נסים כלפי אנשים או כלפי מצבי חיים מסוימים.
- ★ מה ניתן ללמוד על הרב נסים מתוך התנהגותו / יחסו כלפי האחר וממעשיו?
- ★ אילו ערכים באים לידי ביטוי בהתנהגותו ובמעשיו של הרב נסים?

קבוצה 2: תכונות אופי

- ★ ציינו את תכונות האופי של הרב נסים העולות מתוך הסיפורים.
- ★ הדגימו כל תכונה על פי המובא בסיפורים.

קבוצה 3: מחשבות ועמדות

- ★ שערו אילו מחשבות עולות בראשה של הדמות (על מי ועל מה).
- ★ ציינו את עמדתו של הרב נסים בנושאים העולים בסיפורים.
- ★ מה ניתן ללמוד מהמידע שציינתם על הרב נסים? מהן העמדות ותפיסת העולם של הרב נסים?
- ★ אילו ערכים באים לידי ביטוי בתפיסת עולמו?

קבוצה 4: רגשות

- ★ נסו לזהות אילו רגשות מביע הרב נסים.
- ★ שערו כיצד רגשותיו משפיעים על התנהגותו.
- ★ מה אפשר ללמוד על דמותו של הרב נסים מרגשותיו שבאו לידי ביטוי בסיפורים?

נספח 2

סיפורים על הרב נסים המלמדים על פעילותו למען קירוב לבבות וקידום ערבות הדדית (ליסודי, ז-ט, י-יב [הסיפורים מופיעים גם בכרטיסים הנלווים לספר, בכרטיסים מס' 53-54])

6 סיפורים על קירוב לבבות לאור דמותו של הרב נסים ופועלו:

איחוד והידברות

בביקוריו חיפש הרב נסים דרך להגיע אל הדור הצעיר שצמח במדינה. רצונו היה למצוא את המאחד בין חלקי העם השונים וליצור הידברות ביניהם, ולפיכך חיפש את הטוב שבכל קבוצה וקבוצה. כך למשל, אחרי ביקור באחד הקיבוצים של השומר הצעיר, כתב לאנשי הקיבוץ: "מצאתי אתכם דבקים בכל נפשכם במצוות ישוב הארץ והפרחת שממונה, שהיא מצווה גדולה בתורה ואותה דבקות אי אפשר לה בידעין או שלא בידעין, שלא תהא יונקת ממקור ומשורש צמיחתה - בתורת ישראל". מביקורים אלו צמחו קשרים מתמשכים בין הרב לבין תושבים מהקיבוצים והמושבים.

(מתוך: [מעלה המרכז לצינונות דתית, אינדקס הצינונות הדתית, אישים, הרב יצחק נסים](#))

נאה דרש ונאה קיים

תפיסת התפקיד - נאה דורש ונאה מקיים

בנאום ההכתרה שלו הרב נסים ציטט את קודמו בתפקיד, הרב עוזיאל זצ"ל וכך אמר: "רבנו המנוח שקיים בכל מאודו את הפסוק 'האמת והשלום אהבו', קבע בנאום ההכתרה שלו, שתפקידו של הראשון לציין הוא בראש ובראשונה השלום והאחדות. וכך אמר: 'ודע והכיר תפקידך הקדוש: לאחד ולא להפריד, לקרב ולא להרחיק, לאהב שם שמים ותורת ישראל, לרומם את העם בקדושה ולעשותם למודי ה' ושומרי תורה ומצווה'".

(מתוך: נאום הרב נסים בטקס הכרתו)

בית הכנסת

ידועה לכול שאיפתו של הרב זצ"ל להביא לידי מיזוג גלויות אמיתית. במשך כל שנות כהונתו כראש"ל הבליט הרב תפיסה זו באופן ממלכתי. ארץ ישראל קיבצה את בניה לתוכה מכל הגלויות, וכעת הם חיים יחד בארץ מכורתם: אשכנזים, ספרדים, תימנים, ועל כולם לתרום חלקם למיזוג אמיתי למען היותנו 'גוי אחד בארץ'. אחד המקומות שבהם מתבטאת חלוקה זו היא בית הכנסת: כל עדה ונוסחה, כל שבט ומנהגיו. הרב זצ"ל הקים עוד בימיו מודל של מניין שבו נשמעת רינתם ותפילתם המשותפת של עדות ישראל בצוותא בלא לאבד צביונה של כל עדה בישראל. ואכן עם הקמת הי"ד נרתמו גם למשימה חשובה זו, ובאחד האגפים של הבניין הקמנו לתפארה מקדש מעט שכולו הוד והדר ובו מתקיימת תפילה מדי יום ביומו, בשבתות ובמועדי ישראל. פוקדים אותו עשרות רבות של תושבי הסביבה, אנשים נשים וטף מכל עדות ישראל. אלה מתבשמים מאלה, ואנו מקווים כי הוא ישמש מודל לחיקוי של נוסח תפילה אחיד ואמיתי, ולא ירחק היום ויוקמו רבים במתכונתו.

מתוך האתר: [יד הרב נסים](#)

נכדתן אפרת נסים כתבה:

הרב נסים ביקר בקיבוצים, סייר במשקים, ערך שיחות עם כיתות צעירים, וקיבל שאלות מקהלי אנשי הקיבוץ בנושאי דת. הרב לא ירד אל העם מגבהים ולא חש את עצמו כמי שבא להושיע, אלא כיהודי ליהודי, והם קיבלוהו בשמחה, ברצון, ובלב שלם. "יהודים אפיקורסים אין" - אמר הרב באחד מספוריו - "יש רק יהודים השוכחים לקיים מצוות או מתעצלים. גם המושג חילוני, שיש המתהדרים בו, אינו יפה. מתיישבי הארץ ומגניה עוסקים במלאכת הקודש..."

מתוך אתר [יד הרב נסים](#)

על קירוב לבבות

מתוך נאום ההכתרה של הרב נסים

"תקופה זו של חידוש יצירתו של העם בארצו, היא תקופת בניין, כלומר תקופת העמל והטורח, ודבר זה מרבה ומגדיל את עומס האחריות המוטלת על המנהיגים הרוחניים של עם ישראל לא פחות מאשר עושי המלאכה הגשמית. עלינו לדאוג לאחדות האומה, לנטוע שלום אהבה ואחוה בין כל שבטי ישראל. ואין לדבר על כך מבלי לראות את הגורם הגדול והמכריע שהוא מלכד את עם ישראל לאומה חזקה ומאוחדת, היא התורה ששמרה על ישראל בכל גלותו וגרמה שאף על פי שהעם היה מפוזר בין שבעים אומות ותרבויות שונות שמר על אופיו המיוחד, הפך ממה שמחייב הטבע. זו התורה שבזכותה הגענו עד היום, לחזות בהחייאת השלטון היהודי על חלק מארצו, ושרק בזכותה ארץ ישראל היא לנו נחלת עולמים ושבזכות כך באים, שבים ונקבצים אליה בניה. אותם החזיונות שחזו נביאי ישראל, נביאי האמת והצדק, ואשר לפי ההיסטוריה והניסיונות מן העמים האחרים, היו צריכים להיראות, חלילה, כחזון שווא - החלו להתגשם בימינו ולעינינו בעזרת צור ישראל וגואלו."

מִסְוֹר הַקְדָּמָה לְנְאוֹם הַהִכְתָּרָה

ביתו של הרב נסים בירושלים משמש בית ועד לחכמים, וגדולי הרבנים האשכנזים והספרדים הם מבאי ביתו, מי בא לשם עיון והתייעצות בענייני הלכה ומי בא לשם בקשת עזרה ועצה, שכן ידוע הרב נסים כפקח ושנון ובקי בהוויות עולם.

משנתעוררה בירושלים, בשנת תרצ"ג, בעיית העדות בכל חריפותה והיה צורך לדון בשאלה זו לא רק מבחינה ציבורית אלא גם מבחינת ההלכה, מסרו לו גדולי הרבנים ובראשם הרב הראש"ל יעקב מאיר, את העניין להכרעתו. הרב נסים כתב על כך פסק ארוך ומקיף שבו בירר את דעות כל הפוסקים והעלה שהפירוד הוא אסור. בסוף הפסק הוא מעמיד את השאלה גם מבחינה יישובית, שהפירוד והפיצול יורסו את אחדותו של היישוב וירופפו גם את מוסדות התורה. על פסק זה סמכו ידיהם כל גדולי הספרדים: הרב יעקב מאיר, הראב"ד בן ציון קויאנקא, הרב בן-ציון מאיר חי עוזיאל ואחרים.

עמדתו זו של הרב נסים הועילה בשעתו לקירוב הלבבות בין העדות. ואומנם הרב נסים ידוע כאיש שרחוק מכל עניין עדתי צר ושואף כל ימיו למיזוג ולאחדות בקרב שבטי ישראל לשם יצירת עם אחד בארץ. הרב נסים הוא רחוק גם ממפלגתיות וכיתתיות. מבאי ביתו הם בני כל החוגים והמפלגות בישראל והוא מקובל על הכול.

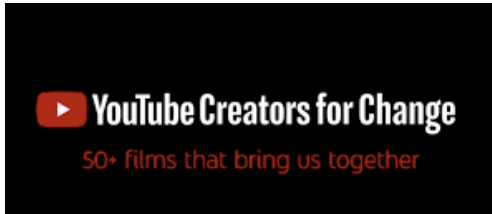

נספח 3

"אני קראתי לך ציון" (לכיתות י-יב)

[הקליפ](#) נוצר במסגרת שיתוף פעולה עם פרויקט עובדים שיזמו ברק ותומר הימן כחלק מהמיזם "דיבור אחר" ובתמיכת YouTube Creators for Change. השיר נכתב והולחן עם ההרכב "יונינה". מילות השיר מבוססות על טקסט שכתב קאסה גטו.

אני קראתי לך ציון	אני קראתי לך ציון	אני קראתי לך ציון
ואת לחשת לי געגוע במדבר	אני קראתי לך ציון	אבל את לא עונה השיחה ממתינה
אני קראתי לך ציון	כשאשוב לגבולך	אני קראתי לך ציון
מעומק בור גלות אני נזכר	אחונן עפרך	מהצד השני את בנית לי חומה
קראתי לך ציון	אני קראתי לך ציון	אני קראתי לך ציון
והינה אני בך	אך בנייך אותי לא רואים בקרבך	כשהלכתי אלייך יחף במדבר
קשרתי את חיי בגורלך שלך	אם תסתכל עליי תבין שזו מראה	אני קראתי לך ציון
אקום ואחיה אותך	הצבעים שבראשך מציירים ת'הפרדה	אז הינה אני כאן המסע כבר נגמר
אכתוב לך ואנצור אותך	ואם תשמע אותי תבין שזה קולך	אחרי אלפיים שנות גלות כבר התרגלתי
ואין לי אחרת מלבדך	לפני כל רעיון ניצבת הדממה	את הזרות במזוודה אני ארזתי
גם אם במסעותיי אנדוד רחוק ממך	אז בוא נתחיל את זה היום	אבל אני לא לבד כולם זרים איתי ביחד
תמיד אשוב	הכול מהתחלה	שרים את אותו פזמון חוזר של מלחמה ופחד
שוב ושוב	העבר מאחורינו	אני שחור בחושך לא רואים אותי
תקבלי אותי שוב	היה מה שהיה	אני לבן באור בוהק מפספסים אותי
אז הינה אני כאן המסע כבר נגמר	כל כך נעים כשמכבים ת'הגדרה	אני שכונה שלא שיפצו
	זאת המציאות שמתגלה	אני גרפיטי שצבעו
	שמתנפצת אשליה	אני עולם שלם אבל מקטלגים אותי
	אני מרגיש אותך בלחץ מצפצפת אליי מאחור	אני קראתי לך ציון
	סליחה מתוקה אבל עוד לא התחלף הרמזור	בתפילה וניגון
	תיקחי נשימה עמוקה	את היית לי כיוון
	גם זה יעבור	אני קראתי לך ציון
	כבי את הנרות נשמה תפסיקי לצפור	